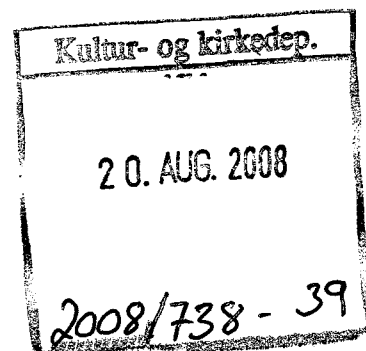

KIRKELIG UTDANNINGSSENTER I NORD

Kirkelig Utdanningscenter i Nord

Kultur- og kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref 200802807-
2/SLÆ/008

Dato 18.08.2008

HØRINGSUTTALELSE TIL INNSTILLINGEN: STYRKET DEMOKRATI I DEN NORSKE KIRKE.

Kirkelig utdanningscenter i nord (KUN) takker for innstillingen "Styrket demokrati i Den norske kirke" avgitt til Kultur og kirkedepartementet 13. mai 2008.

KUN anser innstillingen som et godt utgangspunkt for det videre arbeidet med på utvikle Den norske kirkes demokratiske ordninger og deler mange av de premisser og prinsipper for utvikling av kirkens demokratiske ordninger som legges til grunn i innstillingen. KUN er videre tilfreds med det kirkepolitiske forlik som er inngått om økt selvstendighet for Den norske kirke som danner premissene for innstillingen. Likevel tillater KUN seg å komme med en generell merknad til forutsetningene til innstillingen, i tillegg til mer spesifikke merknader til selve innstillingen.

Generell merknad til forutsetningene for innstillingen

KUN ser det slik at intensjonen ved forliket er at ulike grupper og synspunkter, også fra de som ikke så ofte benytter kirken, skal være representert i ledelsen av kirken. Dette er en oppgave Kirkelig statsråd tidligere har tatt seg av. Dette er et uhyre viktig anliggende som KUN støtter, og som til nå har vært med på å sikre en bred folkekirke. Det er likevel et spørsmål om den vifte av tiltak som foreslås vil ha den ønskede effekt. Ser en til Sverige vil valgdeltagelsen neppe overstige 10 %. Enda viktigere er det at det ikke er noen garanti at økt valgdeltagelse vil gi ønskede grupper innflytelse, eller at dette i seg selv bevirker mer demokrati, så lenge en opererer med valgdeltagelse på et fortsatt lavt nivå (inntil 10-12%). En kan også stille spørsmål ved om det er rimelig å bruke såpass mye ressurser og krefter for å styrke valgdeltagelse og organisasjon som det nå legges opp til, om det er rimelig at dette skal være et så stort og viktig satsingsområde for kirken som det legges opp til, og om ordningene kan føre til ytterligere byråkratisering av kirken. Det er verdt å merke seg at i forhold til politiske valg er valgdeltagelsen i kirken svært lav, men sammenligner en med valg innenfor frivillige organisasjoner eller for den saks skyld politiske nominasjonsvalg, er ikke oppslutningen ved de kirkelige valgene spesielt lav. Innstillingen fastslår også at valgene en i dag har er demokratiske, selv om de har klare svakheter. Det er et spørsmål om en skal sammenligne kirkedemokratiet med politiske valg eller valg i frivillige organisasjoner.

KUN mener en kunne brukt noe mer energi på å vurdere om forbedringer av dagens valgordning kunne sikret det vi oppfatter som intensjonen ved innstillingen, at ulike grupper i

KIRKELIG UTDANNINGSSENTER I NORD

Kirkelig Utdanningscenter i Nord

kirken, også mer passive medlemmer, får representasjon, i forhold til en kostbar og ressurskrevende nyordning.

Spesifikke merknader

KUN støtter å øke antallet leke medlemmer i Kirkemøtet, men er imidlertid usikker på om det er klokt å øke antallet medlemmer i bispedømmerådene. Svakheten i forslaget er at bispedømmerådet blir for stort. Bispedømmerådet er et forvaltningsorgan som treffer mange og viktige beslutninger, ikke minst ansettelse av prester. Det krever at rådet er samkjørt og har en forutsigbar praksis. En størrelsesorden på 10-13 medlemmer kan gjøre dette vanskeligere.

For å bøte på dette bør det vurderes om det kunne være hensiktsmessig at bispedømmerådene hadde dagens størrelse, men at Kirkemøtet ble supplert av direkte eller indirekte (valgt av menighetsrådet) valgte delegater som ikke har sete i bispedømmerådet. Da blir det ikke gjennomgående representasjon fra bispedømmeråd til Kirkemøtet, og valget blir muligens noe mer komplisert, men dette kan løse problemstillingen med bred representasjon på Kirkemøtet contra funksjonelle bispedømmeråd.

Innstillingen antyder muligheten av at arbeidsgiveroppgaver og tilsettingssaker behandles av et partssammensatt utvalg slik det gjøres på fellesrådsområdet gjennom administrasjonsutvalget, jf. Kirkeloven § 35 (jf side 45 i innstillingen). Dette kan bøte på utfordringene ved et stort bispedømmeråd i disse typer saker, men da fratras bispedømmerådet en av de viktigste strategiske oppgavene, nemlig ansettelse og arbeidsgiveransvar (for i hovedsak prester). Dette kan svekke interessen for å sitte i rådet.

Arbeidsgruppen foreslår i innstillingen ingen endring i representasjonen av leke kirkelig tilsatte i bispedømmeråd og Kirkemøte (s 45). Etter KUNs mening vil dette utgjøre et demokratisk problem. Prester vil, i forhold til alle andre ansatte, være svært godt representert i bispedømmeråd og Kirkemøte gjennom biskopene og prestenes representant. Prester (Soknepresten) har også sete i menighetsråd, og kan derfra bl.a. påvirke hvilke leke medlemmer som skal ha sete i bispedømmerådene/Kirkemøtet. Prosten har sete i fellesrådet. Totalt sett framstår presten med en helt annen makt enn andre ansatte, også andre vigslede ansatte. Dette bevirker ikke tverrfaglighet og samarbeid, og hever ikke de andre vigslede gruppens status. Det er rimelig at prestene er bedre representert i bispedømmeråd enn andre yrkesgrupper, fordi dette tilsetter prester. Men det blir urimelig i forhold til menighetsråd, fellesråd og ikke minst Kirkemøte. Riktignok er gruppen av prester større enn andre arbeidstakergrupper i kirken hver for seg, men konsekvensen er et Kirkemøte med uforholdsmessig mange prester i forhold til andre vigslede medarbeidere og trosopplærere.

Opprettholdes en størrelsesorden på 10-13 medlemmer, aksepterer KUN en forsiktig differensiering etter medlemstall i bispedømmene.

KUN mener kvensk representant i Kirkemøte og et bispedømmeråd bør vurderes.

KUN støtter at ordningen med valg av 5 medlemmer av Kirkemøtet på fritt grunnlag opphører.

KIRKELIG UTDANNINGSSENTER I NORD

Kirkelig Utdanningscenter i Nord

KUN støtter etablering av reelle valgmuligheter ved valg til Kirkemøte og bispedømmeråd, ved at et antall stemmeberettigede kan stille kandidater som skal føres opp på den endelige valglisten.

KUN støtter at valg til Kirkemøte/bispedømmeråd gjennomføres som preferansevalg.

KUN støtter at det i 2009 og 2011 skal gjennomføres valg til bispedømmerådene og Kirkemøte etter to alternative modeller for å prøve disse ut.

KUN støtter at kirkelige valg gjennomføres på samme dag som offentlige valg, og at valget gjøres mest mulig tilgjengelig for kirkens stemmeberettigede medlemmer. Det er en forutsetning at de kirkelige valgene ikke kan sammenblandes med politiske valg, og at det vises tilbørlig respekt for de med politisk stemmerett som ikke er medlem av Den norske kirke.

KUN vil framheve nødvendigheten av tilstrekkelig administrativ kapasitet for forberedelse og gjennomføring av demokratireformen og bedret informasjon til alle kirkens medlemmer. Dette forutsetter større utgifter, skissert i kap. 10 i innstillingen.

KUN mener kirkelig stemmerettsalder bør følge stemmerettsalder ved politiske valg, men foreslår at ordningen med at fire representanter valgt fra Ungdommens Kirkemøte har tale- og forslagsrett på Kirkemøtet.

KUN anbefaler at det gjennomføres forsøk med senket stemmerettsalder til 15 år i hele landet ved de kirkelige valg i 2009.

KUN mener det er avgjørende viktig at forslagene om forskningsbasert evaluering av valgordningsforsøkene i 2009 og 2011 gjennomføres med de økonomiske konsekvensene dette har.

Med vennlig hilsen

For KUN

Stig Lægdene
Rektor